

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κοιτώντας το site του Ενιαίου Συλλόγου Διδασκόντων του ΠΘ (<http://syldidask.users.uth.gr/>) του οποίου τη λειτουργία ανακοινώσατε, είδα ότι τον Ιούνιο του 2007 (25/6/2007) στείλατε επιστολή προς την Πρυτανεία του ΠΘ με θέμα τη "Λειτουργία και ανάπτυξη της Κεντρικής βιβλιοθήκης του ΠΘ" η οποία προέκυψε ως αποτέλεσμα της ενημερωτικής συνάντησης που είχα με μέλη του ΔΣ του Συλλόγου. Το περιεχόμενο της επιστολής το είδα μόλις σήμερα, καθώς δεν κοινοποιήθηκε στη Βιβλιοθήκη, και διαπίστωσα ότι ορισμένα από τα αναγραφόμενα στη δεύτερη παράγραφο της επιστολής (κόκκινοι πλάγιοι bold χαρακτήρες με υπογράμμιση) δεν ανταποκρίνονται ακριβώς στα συμπεράσματα της ενημερωτικής συνάντησης που είχα με τα μέλη του ΔΣ του Συλλόγου (πριν την αντίστοιχη συνεδρίαση της ΓΣ του Συλλόγου Διδασκόντων).

"Όπως προέκυψε από τη συζήτηση, τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η βιβλιοθήκη είναι: η απουσία μιας σαφούς πολιτικής ανάπτυξης της, οι άκρως περιορισμένες δυνατότητες εξασφάλισης και αξιοποίησης των δωρεών, η έλλειψη ισορροπίας έντυπου και ψηφιακού υλικού, ο σχετικά αργός ρυθμός καταλογογράφησης και τοποθέτησης στα ράφια του υλικού, η μέσω των μειοδοτικών διαγωνισμών απόκτηση υλικού μόνο από μεγάλους εκδοτικούς οίκους.

Για τη σωστή ενημέρωση των μελών του Συλλόγου σου στέλνω τις παρακάτω διευκρινήσεις.

1. *Η απουσία μιας σαφούς πολιτικής ανάπτυξης της:* Ο παραπάνω ισχυρισμός δεν είναι ακριβής, καθώς η Βιβλιοθήκη είναι η μόνη "υπηρεσία" η οποία έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει δύο στρατηγικά σχέδια ανάπτυξης (1995-2000, 2000-2008) και διαθέτει από το 2001 αναλυτικό κανονισμό 42 σελίδων που καθορίζει τη λειτουργία της (<http://www.lib.uth.gr/LWS/el/ls/reg.asp>). Τα δύο παραπάνω σχέδια, ο Κανονισμός Λειτουργίας καθώς και οποιαδήποτε άλλη αναπτυξιακή πρωτοβουλία στην περίοδο 1995-2008, εγκρίθηκε τόσο από την Επιτροπή Βιβλιοθήκης (<http://www.lib.uth.gr/LWS/el/ls/eb.asp>) όσο και από τη Διοίκηση του ΠΘ (Σύγκλητο ή Πρυτανικό Συμβούλιο κατά περίπτωση).

Η Επιτροπή Βιβλιοθήκης στην οποία συμμετέχει ένα μέλος ΔΕΠ από κάθε Τμήμα του ΠΘ, έχει σύμφωνα με το άρθρο 8.2α του Κανονισμού της Βιβλιοθήκης, που έχει εγκριθεί από τη Σύγκλητο του ΠΘ, την παρακάτω ευθύνη: *Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής περιλαμβάνονται: α) Η υποβολή προτάσεων για την πολιτική ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης. Το Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού και Ολικής Ποιότητας της Βιβλιοθήκης, σε συνεργασία με την Επιτροπή, σχεδιάζει την πολιτική ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης και επιβλέπει την εφαρμογή της.*

Όπως καταλαβαίνετε αν δεχθούμε ότι η Βιβλιοθήκη στερείται πολιτικής ανάπτυξης, αυτό σημαίνει ότι ούτε η Επιτροπή Βιβλιοθήκης, ούτε το αντίστοιχο Τμήμα της Βιβλιοθήκης έχουν ασχοληθεί με το θέμα της πολιτικής ανάπτυξης κατά τα χρόνια λειτουργίας της Επιτροπής (1994-2008). Επειδή η Επιτροπή είναι συλλογικό όργανο 18 ατόμων, είναι φυσικό κάποια θέματα (όπως π.χ. των δωρεών) να μη θεωρούνται προτεραιότητες από την πλειοψηφία των μελών της, ενώ π.χ. το βάρος στην απόκτηση ψηφιακών πηγών να είναι. Αυτό δεν συνιστά έλλειψη πολιτικής, αλλά λήψη απόφασης πολιτικής με συγκεκριμένους στόχους από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής, σύμφωνα με τα δεδομένα της χρονικής στιγμής που λήφθηκε η απόφαση (μέχρι σήμερα όλες οι αποφάσεις της Επιτροπής - και αυτές για τις δωρεές - υπήρξαν ομόφωνες). Το οποιοδήποτε μέλος του ΠΘ (καθώς και το οποιοδήποτε συλλογικό όργανο) μπορεί ανά πάσα στιγμή να προτείνει αλλαγές στην υπάρχουσα πολιτική με επιστολή προς την Επιτροπή Βιβλιοθήκης (η επόμενη συνεδρίαση της Επιτροπής θα γίνει την Πέμπτη 21/2/2007 - εκεί θα συζητηθεί και η επιστολή του Συλλόγου Διδασκόντων ή οποιαδήποτε άλλη πρόταση θέλετε να υποβάλλετε προς την Επιτροπή την οποία μπορείτε να στείλετε στη Γραμματεία της Επιτροπής

[http://www.lib.uth.gr/LWS/el/ls/str.asp#eb_appl] ή σε μένα - σου στέλνω και την ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης).

Κατά τη γνώμη μου το πρόβλημα δεν είναι η απουσία πολιτικής ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης, αλλά οι τυχόν δυσκολίες που προκύπτουν στην εφαρμογή ορισμένων πτυχών των αναπτυξιακών σχεδίων οι οποίες σχετίζονται με διάφορες κατά καιρούς δυσλειτουργίες του ΠΘ (π.χ. προβλήματα χρηματοδότησης, προβλήματα συνεργασίας και μη αλληλοενημέρωσης μεταξύ υπηρεσιών, διαφόρων επιτροπών και μελών του ΠΘ, "δημοσιούπαλληλική νοοτροπία" την οποία όμως κανείς δεν τολμά να αγγίξει κοκ.).

2. Περιορισμένες δυνατότητες εξασφάλισης των δωρεών: Δεν υπάρχει πρόβλημα εξασφάλισης (οι τρέχουσες δωρεές υπερβαίνουν τους 40.000 τόμους), αλλά αξιοποίησής τους όσον αφορά την ταξινόμησή τους (δεν υπάρχει αρκετός διαθέσιμος χώρος και ράφια στην Κεντρική Βιβλιοθήκη για να τοποθετηθούν) και την καταλογογράφησή τους (χρειάζεται ειδικό κονδύλι για ανάθεση αυτής της εργασίας κατ' αποκοπή σε άτομα ή εταιρείες εκτός ΠΘ).

3. Η έλλειψη ισορροπίας έντυπου και ψηφιακού υλικού: Δεν υφίσταται έλλειψη ισορροπίας - φαντάζομαι σε βάρος του έντυπου υλικού, καθώς η τρέχουσα ποσοστιαία αναλογία του προϋπολογισμού της Βιβλιοθήκης είναι 70% για έντυπο και 30% για ψηφιακό υλικό. Επιπρόσθετα, αυτό είναι ένα θέμα για το οποίο υπάρχουν εντελώς αντίθετες απόψεις και αντίστοιχη διεθνής βιβλιογραφία (σε γενικές γραμμές μεταξύ ακαδημαϊκών και ερευνητών που προέρχονται από τις ανθρωπιστικές και "θετικές" επιστήμες αντίστοιχα). Όλοι πάντως συμφωνούν ότι η παραγωγή και η διαθεσιμότητα του ψηφιακού υλικού θα συνεχίσει να αυξάνεται ραγδαία, με αποτέλεσμα να υπάρχει πλήθος εύκολα προσβάσιμης ψηφιακής πληροφορίας την οποία δεν μπορούν να αξιολογήσουν (χωρίς σχετική εκπαίδευση) οι υποψήφιοι χρήστες της (φοιτητές) οι οποίοι καταλήγουν τελικά να χρησιμοποιούν τα πρώτα αποτελέσματα που παίρνουν από τη χρήση μηχανών αναζήτησης με κυριότερη το [Google](#). Εκείνο που χρειάζεται να γίνει άμεσα είναι η συνεργασία διδασκόντων και βιβλιοθήκης για την αξιοποίηση του υπάρχοντος έντυπου και ειδικότερα του ψηφιακού υλικού από τους φοιτητές (κυρίως) και τους διδάσκοντες του ΠΘ. Όπως δείχνουν τα δικά μας στοιχεία η αξιοποίηση των διαθέσιμων ηλεκτρονικών πηγών από τους φοιτητές (ακόμη και τους μεταπτυχιακούς) είναι σήμερα ελάχιστη.

Όσον αφορά το έντυπο υλικό (βιβλία) κατά το έτος 2007, παρά το γεγονός ότι τα διαθέσιμα κονδύλια ήταν διπλάσια από αυτά του 2006, 10 από τα 16 Τμήματα του ΠΘ έκαναν παραγγελίες που κυμαίνονταν από 263-12.296 ευρώ (3%-82%) λιγότερα από το διαθέσιμο προϋπολογισμό τους. Αυτά τα χρήματα μεταφέρθηκαν στα 6 υπόλοιπα Τμήματα που παρήγγειλαν από 4%-85% περισσότερους τόμους (αξίας 530-10.947 ευρώ) από αυτούς που τους αντιστοιχούσαν. Συνολικά δε τα Τμήματα του ΠΘ παρήγγειλαν τόμους αξίας 210.045 ευρώ έναντι 219.289 του διαθέσιμου προϋπολογισμού (δηλαδή δεν χρησιμοποίησαν 9.244 ευρώ τα οποία μεταφέραμε σε συνδρομές περιοδικών, αντικαταστάσεις φθαρμένων και χαμένων βιβλίων κοκ.). Επειδή αποφασίστηκε από την Επιτροπή το 2007 να γίνει στρογγυλοποίηση της κατάστασης σε επίπεδο τριετίας (2005-2007) από τότε δηλαδή που ξεκίνησε το νέο online σύστημα παραγγελιών, θα δεις ότι στην τριετία τα ποσά που δεν απορροφήθηκαν για βιβλία είναι ακόμη μεγαλύτερα, ενώ τα 2 Τμήματα (ΙΑΚΑ, ΑΡΧ) που παραδοσιακά θέτουν το θέμα παραγγελιών βιβλίων στην Επιτροπή Βιβλιοθήκης υπερέβησαν αρκετά το διαθέσιμο προϋπολογισμό για βιβλία. Παράλληλα οι παραδόσεις είναι στο επίπεδο του 71%, ποσοστό που θα υπερβεί τελικά το 90%, καθώς ο ανάδοχος του διαγωνισμού του 2007 πρόσφατα έλαβε τελική προθεσμία από την Επιτροπή Ερευνών να παραδώσει το υπόλοιπο μέρος της προμήθειας του 2007 (περίπου 80.000 ευρώ) μέχρι την 31/3/2008. Το γεγονός ότι δεν απορροφήθηκε το σύνολο του προϋπολογισμού για τα βιβλία σε συνδυασμό με χρηματοδοτήσεις μέσω του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ II της Βιβλιοθήκης μας έδωσε τη δυνατότητα να αποπληρώσουμε το σύνολο των χρεών από περιοδικά που είχε

συσσωρευτεί από τις συνδρομές των ετών 1992-2006 και πλέον ο προϋπολογισμός της Βιβλιοθήκης να εμφανίσει μηδενικό έλλειμμα το έτος 2007 (για πρώτη φορά από το 1992). Τα παραπάνω στοιχεία είναι διαθέσιμα σε όλους τους διδάσκοντες μέσω του Intranet Διδασκόντων του δικτυακού τόπου της Βιβλιοθήκης (<http://www.lib.uth.gr>) - για ευκολία σου στέλνω 2 σχετικούς απολογιστικούς πίνακες σε μορφή Word.

4. Μέσω των μειοδοτικών διαγωνισμών απόκτηση υλικού μόνο από μεγάλους εκδοτικούς οίκους.

Αυτό που ισχύει είναι το εξής:

Μέσω των μειοδοτικών διαγωνισμών προκύπτουν συμβάσεις με ενδιαμέσους (μεγάλα βιβλιοπωλεία - όχι εκδότες), οι οποίοι για να δώσουν την έκπτωση που προσφέρουν αγοράζουν το ξενόγλωσσο υλικό από άλλους ενδιαμέσους (μεγάλες "αποθήκες" του εξωτερικού που πωλούν με έκπτωση) και όχι κατ' ευθείαν από τους εκδότες (μεγάλους και μικρούς). Το αποτέλεσμα είναι ότι όσα βιβλία δεν βρίσκουν στις αποθήκες και για όσα δεν μπορούν να επιτύχουν έκπτωση, δεν τα φέρνουν (αυτά μπορεί να προέρχονται τόσο από μεγάλους όσο και από μικρούς εκδότες).

Φιλικά,
Γιάννης ΚΛΑΨΟΠΟΥΛΟΣ